

ESZTERGOM és VIDÉKE

AZ „ESZTERGOMVIDÉKI GAZDASÁGI EGYESÜLET” HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

Feltételek árai:	
Égési ára	— — — — — 12 kft. — 0.
100 más —	— — — — — 2 kft. — 0.
1000 más —	— — — — — 3 kft. — 0.
Égési más kft. 11 ft.	

Feladv. a szerkesztés:
MUNKÁCSY KÁLMÁN.

Legnyilvánosabb helyezés:
DR. PROKOPP GYULA.

Szerkesztés és kiadás helye:
(Ezen a címen, előfizetés, elvétel és hirdetés felvétele)

Széchenyi-tér, 800. szám.

Dr. Prokopp Gyula szerkesztő.

HIREK.

Amatőr-kiállítás.

Amily csendben gyűjtötte össze az amatőr-kiállítás fáradhatlan rendezősege a háromszáznál több műtárgyat, ép oly csendben, minden külsőség kerülésével nyitotta meg tegnap délelőtt a kiállítást, amely gazdagságával és művészi értékével a legvérmesebb reményeket is felülmúlja. A kiállítás figyelmesebb szemlélőinek több órára van szüksége, amíg bejárja az igen izélesen berendezett termeket s ekkor is úgy meglelik benyomásokkal, hogy időbe kerül, amíg azokat rendbeszedni tudja. Ez okozta, hogy mi is ez alkalommal csak vázlatosan, mintegy madártávlatból írhatunk a kiállításról, míg hivatott toll szakzerűen fog foglalkozni vele.

A megnyitás napját és óráját reggel újabb piros betűk jelezték a házfalakon, különösen sokat megállított két alkalmi reklámplakát, az egyik Brutsy Gyula, a másik Sternfeld Rezső kirakataban, amaz *Schönbeck Mihály*, emez *Felsenburg Gyula* sikerült munkája. Reggel kilenc órakor elfoglalták helyüket a pénztárosok és a rendezőség, a díszruhás hajduk s csakhamar jönni kezdett az érdeklődő közönség is, igen szép számban, ahogy az első napl magasabb belépésdíj mellett előre látható állg volt.

Igaz, közvetlen, rendszerint kissé melan-kollikus hangulattal. Ilyen a »Romok«, Vi-har után» egy vasuti táj, amely csupa levegő és természetesség. Határozott poétalélek. *Etter Gyula vadorsája* a legsikerültebb alkotások egyike. Ugy az erdő, mint maga az alak. Csupa valeur, igaz szín, elevenség. A »Nyírfaerdő« s egy esti táj azt bizonyítják, hogy előkelő ecsete főleg a természetfestésre hivatott. *Istvánffy Elemér* egész sorozat akvarellal szerepel. Ezek mint egy Chamisso-dal, gyengédek, bájosak, filigránok, egy-egy bl-joudearab. A színezésben mester. *Sporaft József* látképei (Különösen Bern és Genf látképe) szintén hosszabban megállítják a nézőket, egy tipikus tájképe a szecessió irányt képviseli. *Haag Rudolf* az éles erős kontúrokat kedveli. *Kecskeméthy János* rabbija és oláhja kedves genre-kép; *Oltóssy Ferenc* arcképe találó embléma a megyvirág. Finom kidolgozás, diákrét, elegans színkezelés dolgában előkelő helyet foglalnak el *Finczinger Ferenc* tájképei. Egy-egy Mednyánszky-hangulat. Perfekt, rendkívül gondnal és arravalósággal kidolgozott kréta és tollrajzokat mutat be ifj. Kaán János. Ilyen id. Kaán János, a Rogrún-pár képe, Vajk keresetlensége. Zseniális rajzoló *Hübschl Kálmán* is; londoni-utcája pedig színkezelését dicséri.

Egész külön kis osztálya van szoborművekben *Szabó Géznak*, másolatok s eredetiek; bronzraozottak, festettek, eredeti gipszek egyaránt. A legkülönbözőbb

**Riporter****AMATŐR-KIÁLLÍTÁS**

Amily csendben gyűjtötte össze az amatőr-kiállítás fáradhatlan rendezősege a háromszáznál több műtárgyat, épp oly csendben, minden külsőség kerülésével nyitotta meg tegnap délelőtt a kiállítást, amely gazdagságával és művészi értékével a legvérmesebb reményeket is felülmúlja. A kissé figyelmesebb szemlélőnek több órára van szüksége, amíg bejárja az igen ízlésesen berendezett termeket s ekkor is úgy megtelik benyomásokkal, hogy időbe kerül, amíg azokat rendbe szedni tudja. Ez okozza, hogy mi is ez alkalommal csak vázlatosan, mintegy madártávlatból írhatunk a kiállításról, míg hivatott toll szakszereűen fog foglalkozni vele.

A megnyitás napját és óráját reggel újabb piros betűk jelezték a házfalakon, különösen sokat megállított két alkalmi reklámplakát, az egyik Brutsay Gyula, a másik Sternfeld Rezső kirkatában, amaz Schönbeck Mihály, emez Felsenburg Gyula sikerült munkája. Reggel kilenc óraker elfoglalták helyüket a pénztárosok és a rendezőség, a díszruhás hajdúk, s csakhamar jönni kezdett az érdeklődő közönség is, igen szép számban, ahogy az első napi magasabb belépési díj mellett előre látható alig volt.

Kedvesen lepte meg az érkezőket az a körülmény is, hogy a millieu, a keret a legaprólékosabb részletekig egészen kiállításszerű. A bordó vászonfalú képutczák, a megszámozott, címkés kiállítási tárgyak, az alkalmas helyeken elhelyezett pihenő pamlagok, megfelelő állványok és drapériák, az intő cédulák: »Tilos a dohányzás«, »A kiállított tárgyakhoz nyúlni tilos« és a gazdag büffé.

A kiállítás védnöke: Kruplanics Kálmán főispán délelőtt tizenegy óraker érkezett meg nejével együtt s a rendező bizottság élén: B. Szabó Mihály elnök fogadta s kalauzolta. Jelen voltak: Andrassy János kir. tanácsos alispán, gróf Csáky Károly püspök, Frey Ferenc, dr. Hülényi Győző és dr. Komlóssy Ferencz orszgy. képviselő, dr. Földváry István, a kaszinó igazgatója, Niedermann

Pál kir. tanácsos, Niedermann József rendőrkapitány, stb. Egész egy óráig élénk sürgés-forgás uralkodott a három pazar teremben s még nagyobb este, amikor a ragyogó gázvilágítás mellett hasonlíthatatlanul szebb, érdekesebb, csillogóbb a tárlat.

Az amatőrök közül túlnyomó számban jelentkeztek a festők, szobormunkát csak hárman állítottak ki; amateurfényképész szintén három van, hanem amit produkáltak, kvalitás tekintetében igazán rendkívüli. A női kézimunkák feltűnően kis számban érkeztek, amit annál jobban csodálunk, mert nagyon jól tudjuk, hogy e téren az esztergomi hölgyek igazi művészi érzékkel, ízléssel és tehetséggel bírnak. Úgy látszik, féltek a szokatlan nyilvánosságtól s emiatt maradtak el egyes bejelentések. Most a kiállítás sikerét látva, bizonyára sajnálják már szerénységüket s bizalmatlanságukat.

Hogy a kiállított tárgyakkal név szerint is futólag foglalkozzunk: megemlíjtük, hogy különösen a cinquecento modorában kiváló munkákat látunk – leginkább vallásos tárgyval – az elhunyt Maár Lajostól. (Burdina Elek úr tulajdonai.) Az élő festők között határozottan Schönbeck Mihály vezet, aki édesanyjának megszólalásig hű, a legaprólékosabb gonddal kidolgozott arcképével minden műkiállításon elismerést aratna. Nagyméretű képe, telve étellel és hangulattal: a *Karaván-részlet*, s eredetiségével, ötletességével mindenkit megállít az egymásra fektetett téglákból álló úgynevezett csendélet. Nagy feltűnést keltenek általában Bodnár Anna munkái, annyival is inkább, mert ismeretes, hogy csak két évvel ezelőtt vette először nagytehetségű kezeckéibe az ecsetet. A szín- és fényhatás erős oldala, tónusa sima és diskkrét. Sokoldalú, erős egyéniség, kiváló kolorista Rainerné Istvánffy Gabriella, aki különösen a természet után mintázott anyóka-szobrával azt is bebizonyítja, hogy egyaránt tud bánni a palettával és a simítóféval. Felsenburg Gyula minden genre-ben s mindég sikerrel

dolgozik, legügyesebb mégis az arcképfestésben. B. Szabó Mihály témái bájosak, költőiek s telvék igaz, közvetlen, rendszerint kissé melankolikus hangulattal. Ilyen a »Romok«, »Vihar után«, egy vasúti táj, amely csupa levegő és természetesség. Határozott poétalélek. Etter Gyula *vadorzója* a legsikerültebb alkotások egyike. Úgy az erdő, mint maga az alak. Csupa valeur, igaz szín, elevenség. A »Nyírfaedő« s egy esti táj azt bizonyítják, hogy előkelő ecsete főleg a természetfestésére hivatott. Istvánffy Elemér egész sorozat akvarelllel szerepel. Ezek mint egy Chamisso-dal, gyengédek, bájosak, filigránok, egy-egy bijoudarab. A színezésben mester. Spauraft József látképei (Különösen Bern és Genf látképe) szintén hosszabban megállítják a nézőket, egy tipikus tájképe a szecessziós irányt képviseli. Haag Rudolf az éles erős kontúrokat kedveli. Kecskeméthy János rabbija és oláhja kedves genre-kép; Oltóssy Ferenc arcképén találó embléma a meggyvirág. Finom kidolgozás, diskkrét, elegáns színkezelés dolgában előkelő helyet foglalnak el Einczinger Ferenc tájképei. Egy-egy Mednyánszky-hangulat. Perfekt, rendkívül gonddal és arravalósággal kidolgozott kréta és tollrajzokat mutat be ifj. Kaán János. Ilyen id. Kaán János, a Rog-rün-pár képe, Vajk keresztelése. Zseniális rajzoló Hübschl Kálmán is; londoni-utcája pedig színkezelését dicséri.

Egész külön kis osztálya van szoborművekben Szabó Gézának, másolatok s eredetiek; bronzírozottak, festettek, eredeti gipszek egyaránt. A legkülönbözőbb témák a mitológiából s a zoológiából. Határozott tehetségre, művészi érzékre, nagy megfigyelő képességre vallók. A nézőket hosszú időre lebilincselik.

Kiváló szobormű Etter Gyula női reliefsképe is; sok mélység és igazság van benne.

Meglepő az egyik teremsarok; egy mocsárrészlet, természetes sással, náddal, tófenékkal s a sűrűben rendkívül ügyességgel praeparált s élethű állásokba helyezett madarakkal. Csatóry Elek sikerült alkotása – a staffage-al együtt – az egész. Dr. Lendl iskolájának előkelő tanítványát ismerjük meg benne.

A fénykép-csoportok, mint már említettük, azt mutatják, hogy e téren kiváló minőségű amatőrökkel dicsekedhetünk. Szinte nem akarjuk hinni, hogy fotográfiákat látunk. Egy-egy kifogástalan metszetnek hinnők a legtöbbet. Részletesen is fogunk foglalkozni a három mesterrel: Dreyschok Sándorral, dr. Gedeon Kálmánnal és ifjabb Glatz Ödönnel. A női kézimunkákról hivatottabb toll fog beszámolni. Már most kiemeljük Mezey Ilonka lehetőszerűen finom, rendkívül ízléses festéseit, a Magos nővérek bájos, meglepő filigrán munkáit, Clementisz Gizella gyönyörű hírnésését, Pély Viktória hatalmas szmírnaszőnyegét, Grosz Margit, Szecskay Valéria, Waldfogel Etelka, Burián Erzsike kézügyességét és ízlésének tanúbizonyságait.

A hölgyek mellé húzódott zöld plüssös állványával Berán Károly, a majolikafestészet championja. Különösen antik tárgyú majolikaképei a műérzéknek s a bravúros technikának meglepő tehetséggel megalkotott produktumai. Igen kiválók e nemben.

Eredeti specialitás a Niedermann Pál tulajdonát képező, Gerendás József által készített nagyszabású tollrajz. Mintha egy régi díszmű klasszikus illusztrációja volna. Ma délelőtt tömve voltak a termek.

(*Esztergom és Vidéke*, 1899. szeptember 10.)